

CERCETARE - CONSERVARE. TRASEUL UNEI VETRE DECORATE DESCOPERITE ÎN AȘEZAREA DE EPOCĂ GETO-DACICĂ CLASICĂ DE LA CÂRLOMĂNEȘTI*

Despina Măgureanu, Cristina Georgescu**

Keywords: Systematic excavations, Geto-Dacian classical civilization, dava-type settlement, sanctuary, decorated hearths, crust, hearth core, degradation factors, cracks, sampling methodology, facing / backing.

Abstract: At the end of the 19th century and the beginning of the 20th, the archeological sites unraveled a new category of monuments previously ignored – the ornamented hearths. Discovered for the first time in England and Ukraine, then on the current territories of Bulgaria, Romania, France, Germany, Poland, the Czech Republic and Denmark, they belong, along with some other materials, to the European material and spiritual heritage. They were made from a material that was very much at hand clay. Their polished surface was sometimes decorated with lines made through incisions or by pressing a rope into it and it consisted in squares or concentric circles, meanders; they were separated into panes and had elliptical ornaments in the corners. The context of their discovery indicates that they were used either as mere household fireplaces or in rituals. Archeological literature provides us with an impressive amount of data regarding this subject. Things are completely different when it comes to seeing these architectural monuments in protected archeological sites or in museums. Two decorated hearths of this kind were found in the excavations from Cârломănești - *Cetățuia* in 2004; they are monuments of the Geto-Dacian classical civilization. They were situated in two houses that are believed to have been of public use. The plan of the buildings as well as their orientation, with the front facing North, points to a typical Geto-Dacian sanctuary. A secondary restoration and conservation project that was attached to the initial project of archeological research allowed for one of them (Cpl. 27) to be taken, conserved and eventually exhibited. The methods used in the operation of conservation and restoration are presented in detail hoping that the archaeologists will pay more attention to these kind of monuments in the future. Due to the joint research and conservation project, the Cpl. 27 has presently joined the other monuments of its kind and may be admired or studied in Buzău County Museum (Muzeul Județean Buzău).

Cuvinte cheie: Cercetare arheologică sistematică, epoca geto-dacică clasică, așezare de tip dava, sanctuar, vetre-altar, crustă, miezul vetrei, factori de degradare, cracluri, metodologia de prelevare, facing / backing.

Rezumat: Vetrele-altar sunt uneori parte a inventarului imobil al așezărilor de epocă geto-dacică clasică. Monumente cu caracter ritual, acestea sunt puțin cunoscute de publicul larg, din cauza lipsei unei metode corespunzătoare de prelevare și tratament de conservare-restaurare. Membrii colectivului de cercetare arheologică sistematică de la Cârломănești - *Cetățuia*, au adăugat proiectului inițial de cercetare și proiectul de prelevare-conservare și restaurare al unei vetre-altar descoperită în anul 2004. Acest proiect secundar s-a finalizat cu expunerea monumentului în Muzeul Județean Buzău.

Situl arheologic de pe platoul *Cetățuia* se află în marginea satului Cârломănești, com. Vernești, la circa 13 km nord-vest de municipiul Buzău. Platoul, cu o suprafață de aproape 7500 m², este un martor de eroziune al terasei râului Buzău. Către est și sud are pante abrupte, cu o diferență de nivel de cca. 25 m față de șes, iar înspre nord și vest este despărțit prin ravene naturale de terasa înaltă actuală a Buzăului.

Cercetările arheologice sistematice efectuate¹ au înregistrat două momente de locuire intensă, datate în epoca bronzului (cultura Monteoru), precum și în perioada geto-dacică din sec. II-I a.Chr., când aici a funcționat o așezare de tip *dava*. Câteva fragmente ceramice reprezintă urmele modeste ale unei locuiri hallstattiene. Perioada culturii getice timpurii (sec. IV-III a.Chr.) este marcată de câteva complexe de locuire ce au livrat material ceramic caracteristic, chiar dacă puțin numeros.

* Comunicare susținută în cadrul simpozionului *Arhitectură. Restaurare. Arheologie* în anul 2005 (ARA/6).

** Despina Măgureanu, Cristina Georgescu: Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București.

¹ Cercetarea sistematică a debutat în 1968 printr-un sondaj efectuat de dr. Mircea Babeș. Va urma seria de campanii dintre anii 1972-1981. Reluarea săpăturilor s-a făcut în anul 2001. De atunci cercetările în așezarea de la Cârломănești - *Cetățuia* au continuat, grație unei excelente colaborări cu Muzeul Județean Buzău. Rapoartele de săpătură au apărut anual: Babeș *et al.* 2002, p. 98-99; Babeș *et al.* 2003, p. 81-82, pl. 34; Babeș *et al.* 2004, p. 76-77, pl. 17; Babeș *et al.* 2005, p. 107-109; Babeș *et al.* 2006, p. 124-126, planșa 21; Babeș *et al.* 2007, p. 117-120, planșa 24; Babeș *et al.* 2008, p. 117-121, planșa 24.